

[Chr. R. Christensen.]

Landbrugets Økonomi, og alt dette tilsammen hemmer meget den Eksportproduktion, der skal bære vort Lands Økonomi.

Hele denne Udvikling kan vel ikke hindres, langt fra, men dog i nogen Maade modvirkes ved Oprettelse af egne Hjem, det være sig Husmandsbrug eller Arbejderboliger. I denne Forbindelse maa jeg sige, at jeg synes, det er beklageligt, at vi inden for det danske Landbrug har saa faa Funktionærstillinger, og det bliver maaske et af Fremtidens Problemer for Rigsdagen at beskæftige sig med. Jeg betragter det ogsaa som en Fordel, at vi har de mange selvstændige Hjem, idet der heri ligger den stærkeste Opfordring til de Folk, der er Indehavere af dem, om at yde deres bedste. For Husmandsbrugenes Vedkommende er der den særlige Fordel, at Hjem og Arbejdsplads er eet, og den Lykke, det er at gøre sin Gerning paa sit eget, kan vel kun de, der kender det, vurdere; det giver ogsaa den Kærlighed til Gerningen, hvorom det er sagt, at Arbejdet paa egen Bedrift kan ændre Forholdene saaledes, at Arbejdet fra at være noget, man gør for at leve, bliver noget, man næsten lever for at gøre. Naar vi dertil ser Vilkaarene for en Børneflokk i et selvstændigt Hjem under Forældrenes Opsigt og ser, hvordan den kan lære Arbejdet at kende paa en god Maade, ja, saa maa jeg sige, at der her ligger en samfundsmæssig Værdi, som vanskeligt kan vurderes højt nok, navnlig i en Tid, hvor Hjemmene ofte højagtes alt for lidt, og i en Tid, hvor Befolkningsproblemet nu i 20 Aar har været et af de Problemer, som har optaget Sindene meget stærkt.

Det er af disse Grunde mere end af økonomiske Grunde, jeg gerne ser en Udstykning gennemført, for de økonomiske Fordele ved en Udstykning er der delte Meninger om. Jeg skal ikke ved denne Lejlighed uddybe Striden herom, og Økonomien i de forskellige Landbrugstyper veksler jo ogsaa fra Tid til anden. De sidste Aar har mere været de kornproducerendes Tid end de husdyrproducerendes Tid, og det er ganske givet, at de smaa Brug ikke har kunnet leve af at producere Korn til Afleveringspris. Den Mekanisering og Rationalisering, man taler om, lader sig ogsaa vanskeligt gennemføre i de smaa Brug. Der kræves mere Arbejdskraft i et lille Brug, men det er samtidig saadan, at man i det lille Brug er parat til at yde mere end sine

8 Timer og ikke ser paa Tariflønnen, her har det til Gengæld sin Fordel. Naar derfor Kornsalget hører op med at være bærende for største Parten af vort Landbrug, hvad det utvivlsomt gør, og den dyriske Produktion atter kommer i Højsædet, vil Husmandsbruget utvivlsomt blive bedre stillet.

Resultatet af disse Overvejelser maa da blive, at vi gerne vil medvirke til den foreslaaede Udstykning, men mere af folkelige og sociale Grunde end af økonomiske. Betingelsen for vor Medvirken er imidlertid, at de nye Brug faar en tilstrækkelig Størrelse til, at de kan faa en forholdsvis stor Uafhængighed af Indkøb og Indførsler, og til, at det vil være muligt at holde Børneflokken hjemme indtil et rimeligt Tidspunkt. Endvidere maa det være saadan, at de nyoprettede Brug ikke skal konkurrere med bestaaende Smaabrug om de specielle Opgaver, der nu ligger for for disse. Naar man ser paa de Krav om Tillægsjord, som rejses i Øjeblikket, tror jeg, at man maa indrømme, at det havde været en Fordel, om man havde fulgt de Konservatives Synspunkter paa dette Omraade noget tidligere. Man gør det nu. Det foreliggende Lovforslag ansætter 8 ha middelgod Jord som det rimelige til et Husmandsbrug, og i § 12 hedder det, at man ogsaa kan udstykke større Lodder paa indtil 15 ha, og at ved Udstykning, der er af større Omfang og omfatter f. Eks. 100 Tdr. Land, bør 1/3 af Udstykningen ske til saadanne større Brug. Jeg tror, det er heldigt, om noget saadant sker, og jeg tror, der bør lægges Vægt paa det.

Udstykningen foregaar til to Brugsformer, med Jord i Statens Eje, den saakaldte Jordrenteform, og med privat indkøbt Jord. Det konservative Folkeparti ser helst det sidste, men det Forslag, der foreligger her, stiller de to Former mere lige end tidligere og er derfor mere tilfredsstillende end den tidligere Lovgivning.

Jeg kan derfor sige, at jeg, naar jeg undtager § 8, for mit Vedkommende ingen væsentlige Indvendinger har at rette mod Forslaget ud over Ting, der kan drøftes i det forventede Udvalg; men naar der er Tale om § 8, hører Enigheden jo op. Det er maaske Ottetallets Skæbne i danske Lovparagraffer at være Kendetegnet for, at Enigheden hører op. Her foreslaar den højtærede Landbrugsminister en Forkøbsret for Staten for Brug med over 40 000 Kr.s Grundværdi, der sælges uden for Slægten, og Forkøbsret for Staten uden Mindeste-